

Erdoğan: Başkanlık sistemi gündeme gelebilir

aa

18/04/2010

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Anayasa değişikliği konusuyla ilgili olarak, "Bundan sonra yapılacak olan iş Parlamento'da hakikaten, dürüstçe, samimi bir yaklaşımla, bunun oylamasına katılalım" dedi.

Erdoğan, ATV'nin canlı yayınında, gazetecilerin sorularını yanıtladı.

Başbakan Erdoğan, "Bülent Beyin (Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç'ın) bir ifadesi oldu. 'CHP eğer Anayasa Mahkemesi'ne gitmeme garantisi verilirse bir uzlaşma kapısı açılır' dedi. Tam böyle tartışmalar devam ederken, sanki CHP ile uzlaşma gündemden kalkmış gibi görünürken, Bülent beyin bu açıklaması ile gerçekten bir kapı açılabilir mi? Eğer CHP'nin tavrı böyle olursa?" sorusu üzerine şunları söyledi:

"Konuya şöyle girsek isabetli olur, diye düşünüyorum. Bu işin bir süreci var. Olaya başlarken hatırlarsanız, geçici 15. Madde'den başladık. Genel başkan, 'geçici 15. madde sadece oylamaya gelsin, diğerlerini asla görüşemeyiz' dedi. Süreç böyle başladı. Daha sonra 3 madde diye bir süreç gündeme geldi, daha sonra da bize bir yazı geldi. Bu gelen yazıda ise 3 ana konu başlığı şeklinde geldi. Bu 3 ana konu başlığı ise malumunuz 11 artı 3 geçici maddeyi kapsıyor. Ben de bunu 'şark kurnazlığı' olarak ifade etmiştim. Çünkü ABD seyahatine çıkarken eğer bu konuda...O zaman daha komisyonda da şeyleri tartışmaya başlamadığımız süreç. Dedik ki 'bu konuda samimi iseler grup başkanvekillerini görevlendirebiliriz'. 'Grup başkanvekilleri otursunlar konuyu değerlendirsinler. Yasal alt zemini varsa bu işin gereğini yapalım' dedik. Tabi şimdi köprünün altından çok sular aktı, gitti. Şu saate, bakıyorsunuz 2-3 gün önce böyle bir teklifle yine karşımıza çıktılar. Bir taraftan 3 madde, bir taraftan ana konu başlığı, yani kimin ne dediği belli değil. Grup başkanvekilleri farklı, kendileri farklı konuşuyor."

- "...DİĞER SÖZLERİ BEN PEK KALE ALMIYORUM"-

"Ben yanımda getirdim işi sağlama alalım diye" diyen Erdoğan, yanında getirdiği metne değinerek, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Şimdi biz bu yazılı metine mi inanacağız, yoksa Genel başkanın söylediklerine mi inanacağız? Gelen arkadaşlar grup başkanvekilleri, genel başkan yardımcıları, kendileri gelmişler ve burada aynen kullandıkları ifade şu 'teklifin kamuoyuna yansımalarının öncesinde ve sonrasında CHP'nin çekince koyduğu siyasi partilerin uyacakları esaslar ve bağlantılı maddeler ile HSYK ve anayasa mahkemesinin yapısı, üyeliği, denetimi, görev ve yetkileri, çalışma ve yargılama usulü ile bağlantılı maddeleriyle ilgili 3 ana konudaki maddelerin tekliften ayrıştırılarak diğer maddelerinin anayasa değişikliği teklifi olarak görüşülmesinde yarar bulmaktayız' Gerçek bu diğer sözleri ben pek kale almıyorum. Buradan hareket ettiğimiz zaman 3 madde diye bir şey söz konusu değil. Bu olay 11 maddeyi kapsıyor, buna geçici maddeleri de ilave ettiğiniz zaman 14 maddeyi kapsıyor. Şimdi biz burada hangisine inanacağız. Artık Anayasa komisyonundan da geçmiş durumda. Şu anda zaten bundan sonra bir sulandırmadır, bir şark kurnazlığıdır. Ve geri dönüş filan söz konusu değil.

Bundan sonra yapılacak olan iş Parlamentoda hakikaten, dürüstçe, samimi bir yaklaşımla, bunun oylamasına katılalım. Madem ki 'halka götürelim' diyorlar, o maddeleri, halka götürme noktasında da tasarrufu Sayın Cumhurbaşkanımıza bırakalım. Ki zaten başından itibaren genel başkanın yaklaşımı,

direk Cumhurbaşkanını bu işe içine bulaştırmak olmuştur. Halbuki bu işin muhatabı yasama organının başkanı, Meclis Başkanıdır, Cumhurbaşkanı değil ki. Bunun götürülmesi gereken yer Meclis Başkanlığıydı, Meclis Başkanlığına götürülmedi ve Cumhurbaşkanı'na bir çağrı yaptı. Cumhurbaşkanı'nı burada taraflı hale getirme gayreti içine girdi. Fakat daha sonra bizim de konuya girişlerimiz oldu. Dedik ki "bu işin muhatabı cumhurbaşkanlığı muhatabı değil, meclis başkanlığıdır. CHP'nin bir eğer böyle bir düşüncesi varsa lütfen müracaatlarını meclis başkanlığına yapsın. Meclis başkanlığında yapılacak bir şey varsa yürütülebilir. Grup başkanvekillerinin çalışmalarıyla yürütülebilir. Yasal zemini de varsa oraya oturtulmak suretiyle orada çıkış yolunu buluruz ve biz burada olumlu yaklaşım içerisindeyiz diye bizzat kendim ve arkadaşlarım açıkladık."

Başkanlık sisteminin Türkiye'nin gündemine gelebileceğini ve kendisinin de bu sisteme olumlu baktığını açıkladı.

***

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye'nin gündemine başkanlık sisteminin yeniden gelebileceğini belirterek, "Yepyeni bir anayasa, halkımız bize bu yetkiyi verirse bunlar gündeme gelebilir ve bunlar tartışılabilir, konuşulabilir" dedi.

Başbakan Erdoğan, ATV'nin canlı yayınında, gazetecilerin gündeme ilişkin soruları yanıtladı.

Erdoğan, 1982 Anayasa'nın askeri vesayet altında hazırlandığının ancak aradan geçen süre içinde çeşitli hükümetler tarafından yüzde 65'inin değiştirildiğinin belirtilmesi ve "Daha genişletme imkanı olabilseydi ya da 2012'den sonra bu süreci devam ettirmek söz konusu olursa öncelikle değiştirilmesini istediğiniz, bugünkü mini paketin dışında kalan hususlar nelerdir? Mesela cumhurbaşkanının yetkileri bakımından, YÖK bakımından... Olanların ötesinde anayasanın ruhuyla ilgili, demokrasinin sınırlarını genişletecek olan değişiklik açısından öncelikle öngördüğünüz bir nokta var mı?" diye sorulması üzerine, 2011'de, seçim kampanyasında halkın karşısına yepyeni bir anayasa değişikliğiyle çıkabileceklerini söyledi.

"Zaten özellikle de bu seçimlerde halkımız bizden bunu kendisi isteyecek, bekleyecek" diyen Erdoğan, kendilerine ulaşan bir çok talep olduğunu kaydetti. Başbakan Erdoğan, şunları söyledi:

"Bunların içerisinde cumhurbaşkanı ile yetki meselesinde, yetkilerin azaltılması konusu var. Sembolik bir cumhurbaşkanı mı olacak, yoksa şu andaki gibi bir yarı başkanlık sistemini andıran bir cumhurbaşkanlığı yapısıyla mı devam edeceğiz? Başbakanlığımın ilk yıllarında, 5-6 yıl içerisinde, biz çok ciddi sıkıntılar çektik. Bizim bütün yetkilerimiz adeta kesiliyordu. Bir çok şey Meclis'ten geçiyor ondan sonra devamlı engelleniyordu. Süreç çok ağır işletiliyordu. Bunları yaşadık. Mesela yerindelik yetkisi bizindir ama bu yerindelik yetkimize sürekli olarak müdahale edilmiştir. Bundan dolayı da biz bir çok adımları atamadık, hep engellemelerle karşılaştık.

-BAŞKANLIK SİSTEMİ-

Yüksek yargıda biz bugün eğer bazı adımları atmak istiyorsak bu hem yüksek yargının bu noktada güçlenmesini ama bir taraftan da atanmış-seçilmiş ilişkisindeki dengesizliği ortadan kaldıralım istiyoruz. Çünkü şu anda yüksek yargının kimseye hesap verme diye bir sorumluluğu yok. Dünyanın hiçbir gelişmiş ülkesinde böyle bir anlayış, yaklaşım yok. Biz istiyoruz ki buraya yavaş yavaş bir geçiş sağlayalım ki bununla geçiş sağlanmıyor. Ama 2011'den sonraki atılacak adımlarda bu geçişin de sağlanması lazım. Belki Türkiye'nin gündemine yeniden başkanlık sistemi gelecek. Bu da olabilir. Yıllarca rahmetli Özal zamanında bu çok konuşuldu. Yepyeni bir anayasa, halkımız bize bu yetkiyi verirse bunlar gündeme gelebilir ve bunlar tartışılabilir, konuşulabilir. "

Başbakan Erdoğan, "Bir siyasi lider olarak böyle bir yapıya yaklaşımınız nedir?" sorusuna "Olumludur" yanıtını verdi.

Sistemin rahat çalışması açısından bu olaya sıcak baktığını anlatan Başbakan Erdoğan, sistemin rahat çalışması, daha verimli neticeler alma noktasında ABD'deki uygulamaya bakılabileceğini söyledi.

Başkanlık sistemine karşı çıkanların en çok dile getirdiği noktanın "demokratik hak ve özgürlüklerin daha baskıcı bir şekle gitme ihtimali yönünde" olduğunun hatırlatılması, ABD örneğinden yola çıkılarak Türkiye'de böyle bir geleneğin oturtulmasının zaman alacağına belirtilmesi üzerine, Erdoğan şöyle konuştu:

"Başkanlık sisteminin en önemli özelliği, orada kongre, parlamento çok daha etkili hale gelecektir. Ama şu anda durum pek böyle değil. Bakın görüyoruz, 411 çıkıyor ama 411'in aldığı karar atanmışlar tarafından oluşmuş bir kurumda önu kesiliyor. Ondan sonra biz Türkiye'de 'Usulden mi esastan mı inceler?' onun tartışmasını yapıyoruz. Türkiye'yi bizim bir defa bu paradigmalardan kurtarmamız lazım. İşi, şöyle tam manasıyla bir sağlam zemine oturtmamız lazım. Orada başkan tamamen layüsel (sorumsuz) durumda değil."

ABD'de başkanın teklifler yaptığını ancak kongre onayı olmadan hiçbir kararın alınmadığını vurgulayan Başbakan Erdoğan, "Bizde ise bunun tam tersi. Biz bunu getirip parlamentoya sunmuyoruz. Kararı yürütme olarak biz veriyoruz. Biz nereye devrediyoruz? Bunun kararını parlamento versin. Eğer biz gerçek anlamda hakikaten kuvvetler ayrılığını savunuyorsak, gerçek anlamda kuvvetler ayrılığı orada var. Bunu başarmak suretiyle çok daha isabetli ve çok daha süratli bir kalkınmayı Türkiye yakalayacaktır. Hak ve özgürlükler noktasında şu anda herhalde ABD bizden daha ileri bir ülke. Bunu da görmemiz lazım ve bunu da yakalamakta fayda var" diye konuştu.

-BAŞKANLIK SİSTEMİNE GEÇİŞİN ALIŞTIRMASI-

Başbakan Erdoğan, cumhurbaşkanını halkın seçmesinin bugünkü anayasal ve parlamenter yapıyla yakın dönemde gerilim, çatışma ve uyuşmazlık doğurabileceğine dair bir düşünceniz var mı?" sorusunu ise şöyle yanıtladı:

"Aslında mevcut yapıda o yarı başkanlık var, orada bir değişiklik olmadı. Sadece parlamento seçerken, biz burada aslında, başkanlık sistemine geçişin bu bir alıştırmasıdır. Başkanlık sisteminde başkanı halk seçiyor, burada da diyoruz ki 'Cumhurbaşkanını halk seçsin'. Bu yıllar yılı zaten halkımızın bir talebiydi. 7 yıl olmasın 5 artı icabında ikinci bir kez de seçilebilme şansı olsun. Bunu getirmiş olduk biz onunla. Bunu da başardık. Halkımızın da katkısının yüzde 70'lere ulaştığını gördük. Halkın büyük bir talebi var. Böyle bir süreç cumhurbaşkanlığı makamını güçlendiriyor. Ama biz eğer başkanlık sistemine geçilecekse bu böyle olmalı. O zaman hakikaten o makam sembolik değil güçlü bir makam olur. Bunun altında kongre ve hatta Bakanlar Kurulu, 25-26 tane bakan olmasına da gerek yok, onların da yeniden dizayn edilmesinde faydalar olacaktır. Belki o zaman sayı 14-15'e inecektir ama bakanın altında bakan yardımcısı olacaktır. Belki 1,2,3 tane bakan yardımcısı olacaktır. Dolayısıyla sistem çok daha farklı, daha güçlü bir şekilde çalışma imkanını yakalayacaktır. Bunu yakalamamız lazım."

Erdoğan, "Sizin kafanızda bir proje olduğu çok belli" sözleri üzerine, "Model var tabii" dedi. Anayasanın bu yönde değiştirilmesinde bir zorunluluk görüp görmediğinin sorulması üzerine Erdoğan, 2011'den sonraki süreçte bunu halka götürebileceklerini, halkın kabul etmesi halinde bu adımın atılacağını söyledi.

"Bu sözleriniz üzerine 'Başkanlık sistemini kendisi için düşünüyor' gibi değerlendirmeler gelecek. Bu yorum veya eleştirilere ne yanıt vereceksiniz?" sorusunu da yanıtlayan Başbakan Erdoğan, son cumhurbaşkanlığı seçimi için de 'Kendisi için burayı hazırlıyor' şeklinde değerlendirmeler yapıldığını hatırlatarak, şöyle konuştu:

"Biz hiç kimsenin tahayyül, tasavvur edemeyeceği şekilde, tuttuk, Abdullah Bey'i biz adayımız olarak açıkladık. Ciddi manada AK Parti grubu olarak da ciddi bir duruş sergiledik. Halkımızın

huzuruna da gittiğimiz zaman meydanlarda bunu anlattık, önerdik. Bu önerimize meydanların da olumlu yaklaşımını gördük. Halkımızdan çok ciddi bir ilgi ve alaka gördük ve bu noktaya geldik. Önümüzdeki süreçte, kime ola, kim kala? Burada 'Yarın şöyle olacak' deme hakkını kimse kendinde bulmamalı. Şahsımla alakalı ben bu alanda şu anda bir şey söylemem, söyleyemem. Ama böyle bir şeyi halkım kabul eder, başkanlık sistemi olarak konuşuyorum şahıs olarak değil, ondan sonrası ayrı."

Sadece başbakan olarak 7,5 yıllık tecrübesi bulunduğunu, 18 yaşından bu yana siyasetin içinde olduğunu, ülke için ideal olanının nasıl bulunacağına dair endişe taşıdıklarını anlatan Başbakan Erdoğan, "Hele hele şu 7,5 yıl içinde bazı gerçekleri yaşadık. Nerelerde önümüz nasıl tıkanı? Bu ülkenin önüne nasıl bariyerler oluşturuldu? Çünkü bizim burada olmamız gerekir. Çok daha ileri bir noktada olmamız gerekirdi. Ama çok basit nedenlerle bizim önümüz tılandı. Bizim bunları aşmamız gerekiyor. Aşalım ki Türkiye, Atatürk'ün ifade ettiği muasır medeniyetler seviyesinin üstüne çıksın" diye konuştu.

Erdoğan, 2023'te Türkiye'nin dünyanın ilk 10 ekonomi arasına girmesini hedeflediklerini vurguladı.

-DOKUNULMAZLIKLAR-

Başbakan Erdoğan, dokunulmazlıkların kaldırılması için büyük bir talep olduğunun belirtilmesi ve bu konuda ne yapacaklarının sorulması üzerine de, şunları söyledi:

"Şu anda bu teklifi getiren ana muhalefet lideri ağırlıklı olarak acaba AK Parti iktidarından önce niçin bu teklifi hiç ülke gündemine getirmedi? Çünkü Türkiye'de şu anda parlamento içerisindeki hemen hemen en eski, kıdemli siyasetçilerden bir tanesi kendileridir. Niçin acaba bugüne kadar getirmediler de AK Parti iktidara geldikten sonra bunun üzerinde ısrarla duruyor? Biz bir defa, kendi programımıza bunu koyduk. Dedik ki 'Herkes bu dokunulmazlık zırhından çıksın'. Sadece bunu siyasiye değil, yargı, yürütme, yasama. Herkese istinasız bu olsun. Ama bunu sen sadece yasama ve yürütme organının mensuplarına böyle bir uygulamayı getirirsen ülkenin geleceği tehlikeye girer. Şu anda bu ne demektir? Eğer böyle yaklaşırsak yasama, yürütme organının mensuplarını siz bürokrasinin, ki yargı da bunun içinde, onun tamamen iki dudağı arasına mahkum ediyorsun demektir. Bu öyle bir şey getirir ki, siyaset kurumunu bitirir. Bir başbakan hakkında kalkıp birisi bir ihbarda bulursa bir savcının bir dava açmasıyla hemen başbakan, dokunulmazlığı kaldırılarak mahkum edilir. Peki o ülkede istikrar olur mu? Sıkıntı burada. Burada yatan ciddi bir popülizm var. Burada da bir kültürün oluşması gerekiyor. Bu kültür bizde yok. Yasama ve yürütme organının mensupları zaten buralardan ayrıldığı anda, geciktirilmiş olarak yargı süreci tekrar onlar için başlıyor."

Bir milletvekilinin milletvekilliği bittiği anda kendisi hakkında açılan bir dava varsa bunun başlayacağını, zaman aşımının söz konusu olmadığını belirten Başbakan Erdoğan, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı yaptığı dönemde kendisi hakkında açılmış bir dava olduğunu, herkesin davadan beraat ettiğini, kendisinin ise milletvekili dokunulmazlığı olduğu için dosyasının rafta olduğunu anımsattı. Kendisi için bu sürecin daha sonra devam edeceğini söyleyen Erdoğan, bundan da çekinmediğini vurguladı. Erdoğan, şöyle devam etti:

"Biz bundan da çekinmiyoruz. Niye? Böyle bir şeyi işlemiş değiliz, rahatız. Ama iki de bir muhalefet hala bizim dosyaları karıştırıyor. Bu kişi acaba orada hangi sıfatla var? Ne imzası var, ne yönetim kurulu üyesi... Bütün arkadaşların hepsi de beraat etti. Burada işte o kültür yok. Sıkıntı orada. İstikrar noktasında da bazı şeyleri iyi planlamamız lazım. Yasama, yürütme, yargı hiçbir ayırım yapmaksızın, istinasız herkes için böyle bir yasayı çıkarma halinde biz zaten buna var olduğumuzu hep söyledik. Ama şu anda bunun sık sık işlenmesinin altında yatan tek gerçek siyasi popülizmdir."

***

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, daha önce TOBB'a, "(Her biriniz bir işçi alsa 1 milyon 300 işçi eder) önerisinde bulduklarını ve olumlu yanıt aldıklarını, ancak bunun yerine getirilmediğini belirterek, "Bunların talepleri hiç bitmiyor. Hep vereceksin. 'Başbakan ile isteriz ki aramızda bulunsun konuşalım' diyorlar. İnanın ki Türkiye'de en çok toplantılarına katıldığım sivil toplum örgütü TOBB'dur" dedi.

Erdoğan, ATV'de katıldığı canlı yayında, gazetecilerin sorularını yanıtladı.

"1915 olayları konusundaki Ermeni iddiaları ile ABD Başkanı Obama'nın, bu yıl ki mesajında, 'soykırım' sözcüğünü telaffuz edip etmeyeceğinin" sorulması üzerine Erdoğan, "Bu bir yıl içerisinde Sayın Obama ve arkadaşları bizi çok daha yakından tanıma imkanını buldular ve Ermenistan-Türkiye ilişkileri noktasındaki tavrımızı, yaklaşımımızı çok daha iyi biliyorlar" diye konuştu.

ABD'ye yaptığı son ziyarette de bu konuların görüşüldüğünü, Ermenistan Cumhurbaşkanı Sarkisyan ile de konuyu görüşme imkanı bulduklarını anlatan Erdoğan, Türkiye'nin uluslararası hukuk çerçevesinde ahde vefa ilkesine sadık ve Zürih'te atılan imzaların arkasında olduğunu aktardıklarını bildirdi.

Türkiye'nin, bölgesel barışa yönelik Azerbaycan-Ermenistan arasındaki sıkıntıların hep birlikte giderilmesi gerektiğini de söylediğini aktaran Erdoğan, "Bizim kapıların kapanmasının nedeni Azerbaycan topraklarının işgalidir. Bu işgal kalkmalı ki Türkiye'de burada kapılarını rahatlıkla açabilsin. Ama bu işgal kalkmadıktan sonra böyle bir adım atamayız" dedi.

1915 olayları konusunda Türkiye'nin hassasiyetlerinin belli olduğunu vurgulayan Erdoğan, "Bizim böyle bir soykırımı kabul etmemiz asla mümkün değil. 'Bundan önceki liderler burada hassasiyetlerini korudular. Biz aynı hassasiyeti sizden de bekliyoruz' dedik" diye konuştu.

Demokratik açılım çalışmaları kapsamında dün yazarlarla yaptığı toplantının hatırlatılarak, "Gelinen noktada bundan sonrasına dönük olarak atılmasını öngördüğünüz temel adımlar nelerdir?" sorusuna Erdoğan, "Sanıyorum farklı kanaatler de ortaya konulduğu için arkadaşlarımız da birbirlerinden istifade ettiler, çünkü bu kadar geniş anlamda bir araya geldiklerini zannetmiyorum. Bazı duygusallıkların olduğunu gördüm, görüyorum. Ama ülke genelinde de bu konuya yaklaşım da çok ciddi bir duygusallık var" şeklinde konuştu.

Kürt kökenli vatandaşların, şu andaki çalışmaların sadece kendilerine, diğer etnik unsurların da bu çalışmanın sadece Kürt kökenli vatandaşlara yönelik olmadığını kesinlikle bilmesi gerektiğini vurgulayan Erdoğan, yola çıkarken etnik, bölgesel ve dinsel milliyetçiliğe karşı olduklarını söylediklerini anımsattı. Bu siyasi mücadelede, bunu da aynen, kararlılıkla sürdürdüklerini söyleyen Erdoğan, açılım süreciyle ilgili sorun alanlarını tespit ederek, bunların üzerine gitmeye kararlı olduklarını anlattı. Sorun alanlarının başında terörün geldiğini ifade eden Erdoğan, "Terör sorununun üzerine farklı şekilde gitmekte kararlıyız. Belki daha yeni yeni metotlar geliştirmenin de gayreti içinde olacağız" dedi.

Etnik unsurlar, azınlıklar, ekonomik noktadaki sorunların da üzerine gidilmesi gerektiğini belirten Erdoğan, tüm bu alanlara yönelik sorun alanlarını minimize edecek bir proje olarak çalışma yaptıklarını kaydetti.

-"CİDDİ SAYIDA MEMUR ALIMI"-

"Türkiye'deki işsizlik meselesi konusunda memur alımı dışında başka ne yapacaksınız, çünkü seçim gelecek?" sorusu üzerine Erdoğan, memur alımlarını popülizm olsun diye yapmayacaklarını, şu anda emekli olacak devlet memurları yerine alım yapılması gerektiğini belirtti.

Belli eğitimi almış gençlerin artık ciddi sayılara yükselmeye başladığını, lise mezunu işsiz sayısının da çok fazla olduğunu söyleyen Erdoğan, nerede eksik varsa buralarda istihdam olanağı sağlanacağını ifade etti. Erdoğan, "Tüm bunları yaparken de ciddi sayıda bir alımı başaracağız" diye konuştu.

Başbakan Erdoğan, daha önce TOBB'a, "(1 milyon 300 bin üyem var) diyorsunuz. Her biriniz bir işçi olsa 1 milyon 300 işçi eder. Bu işsizliği bizde ortalama 3-4 puan götürür) önerisinde buldukları ve "Tamam" yanıtını aldıklarını anlattı.

TOBB'un isteği üzerine, tekstilde KDV'yi düşürdüklerini, işverenin SSK prim yükünün yüzde 5'ini üstlediklerini belirten Erdoğan, sonradan TOBB'un bu konuda adım atmadığını söyledi.

Başbakan Erdoğan, şunları kaydetti:

"Bunların (TOBB) talepleri hiç bitmiyor. Hep vereceksin. Güceniyorlar, 'Başbakan ile bu konuları isteriz ki aramızda bulunsun konuşalım' diyorlar. İnanın ki Türkiye'de en çok toplantılarına katıldığım sivil toplum örgütü TOBB'dur. En çok görüşme yaptığım kurum kendileridir. Bunu biz burada yakarış olarak söylemiyoruz. Mesela son üç açıklamasında, 'Başbakanı da aramızda görmek istiyoruz' diyorlar. Sanki konuşmadıkları mesele. Benimle konuşuyorlar, ilgili bakanlarımla sürekli bir aradalar. Hiç bir bakanımın onlara koyduğu bir yasak yok. Bayram değil, seyran değil, şimdi bu nereden çıktı? Bunlar bizi üzüyor.

Bunu milli konu olarak görüyorum, bu insanlar senin insanların başkasının değil. Siz o alandaki rekabeti farklı alanda yapın. Bu alanda işçi çıkarmakla rekabet olmaz. Ne kadar fazla üretirsen o kadar başarılı olursun. Biraz olaya buradan bakacaksın. Bunlar olaya buradan bakmıyorlar."

Bir başka soru üzerine de Erdoğan, TOBB ile aralarında bir kopukluk olmadığını, TOBB içerisinde kendi partisinin de üyeleri bulunduğunu söyledi.

-BEDELLİ ASKERLİK-

Bedelli askerlikle ilgili çok sayıda mail geldiğinin belirtilmesi üzerine Erdoğan, "Bu mailleri bence bir klasöre koysanız da bunu Silahlı Kuvvetlere gönderseniz çok isabetli olur veya Milli Savunma Bakanlığımıza. Milli Savunma Bakanımız ve Genelkurmay Başkanımızla bu konuyu tekrar, bir daha müzakere ederiz" dedi.

Konuyla ilgili kişisel görüşünün sorulmasına karşılık da Erdoğan, "Detaylarını bir görüşmem lazım. Detayları noktasında gerekli bilgi ve değerlendirmeyi yapmadan böyle bir açıklama yaparsam bu yanlış olur" diye konuştu.

Devlet Bakanı ve Başmüzekareci Ali Babacan'ın Atina ziyaretinin sorulmasına karşılık Başbakan Erdoğan, 15-20 Mayıs tarihleri arasında Atina'yı ziyaret edeceğini, bu ziyaret öncesi Babacan'ın ön hazırlık için, hem de mevcut ekonomik durumu onlarla müzakere etmek üzere ziyarette bulunacağını belirtti.

-TAKSİM'DE 1 MAYIS-

"1 Mayıs'ın Taksim'de kutlanması için sinyal geldi. Bunun nedeni, demokratikleşme çalışmalarını mı yoksa provokasyon olasılığının azalması mı?" sorusuna Erdoğan, "Biz bir süreç başlattık. Fakat ülkemizde bazı sivil toplum örgütlerinde bir beklenti var. Akşamdan sabaha her şeyin olmasını bekliyorlar. Bu süreçtir. Tarihte hiç bir şey akşamdan sabaha olmamıştır, ihtilaller dışında. Ama demokraside böyle bir şey söz konusu değil. Toplum olgunlaştırılır, yasalar şunlar, bunlar olgunlaşır" cevabını verdi. 1 Mayıs'ın "Emek ve Dayanışma Günü" ilan edilmesinin de belli bir hassasiyetle yapıldığını ifade eden Erdoğan, şunları söyledi:

"Nasıl bir emek ve dayanışma günü? Bütün dükkanların, mağazaların cam, çerçevesinin indirildiği bir gün mü yapacağız, yoksa bir bayram havasında mı yapacağız? Eğer cam çerçeve, her yer al aşağı edilerek yapılacaksa bu işçinin bayramı olmaz. 'Kutlama yapıyoruz' diyenler, aralarına giren aşırı uçları tasfiye etme yeteneğine sahip değil. Bu aşırı uçları kendileri tasfiye etmede gelsinler güvenlik güçlerine yardımcı olsunlar ki huzur içinde bu işi yapalım. İlla Taksim diye direnme, bu bile aslında samimi bir yaklaşım değil. 'Sembolik olan bölgede yapın bu işi, çelenklerinizi koyun, 300-500 kişilik ekip gelsin' dedik. Onu da kabul etmediler. Biz de Valiliğe bu işi bıraktık. Valilik burada bütün görüşmeleri yapsın ve Taksim meydanında bu yıl bir test edelim. Göreceğiz, nasıl bir şey yapılacak. Temennimiz odur ki gerçekten samimi, bir bayram havası içinde böyle bir şey yapılır ve bu da ülkemizde demokratik sürece güç katacak adım olur. İşçilerimiz de bu konuda, solu, sağ, merkeziyle hep beraber kutlama imkanı yakalamış olurlar."

Başbakan Erdoğan, KKTC'deki Cumhurbaşkanlığı seçimine ilişkin sorular üzerine, seçimin, "KKTC'de barışın çok daha güçlenmesini, Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat ile devam eden Kuzey-Güney arasındaki görüşmelerin kararlı şekilde devam etmesini" sağlayacağına inandığını söyledi.

-REFERANDUM-

Referandum ile ilgili bir soruyu yanıtlarken, gizli oylama yapıldığını anımsatan ve "Burada yönetimlerin iradesi belirlemiyor, orada bulunan bütün parlamentonun iradesi belirliyor bu işi ve ben her partinin mensubunun, bağımsız üyelerin bu noktadaki iradesine güveniyorum ve inanıyorum ki aklı selim burada galip gelecektir. Hepsine bu noktada saygım var" diye konuşan Erdoğan, hazırlanarak TBMM'ye getirilen teklifin milletin sesine kulak verilerek hazırlandığını söyledi.

"Milletin vekilleri de inanıyorum ki kendilerine vekalet veren asıl milletin sesine kulak vereceklerdir ve milletin sesine kulak vermek suretiyle de 367'yi bu inşallah aşacaktır" görüşünü dile getiren Erdoğan, "Gizli oylama dolayısıyla kimsenin iradesi üzerinde bizim baskı kurma yetkimiz yok, böyle bir dayatmayı yapma yetkimiz yok. Dolayısıyla istiyoruz ki bir an önce parlamentoda kanunlaşarak çıksın" dedi.

Başbakan Erdoğan, "Referandumun bir güvenoyu olarak algılanarak erken seçime gidilir mi" yönündeki bir soruyu yanıtlarken, "Bir referandum yaparsınız yüzde 70-80 alırsınız, arkasından bir seçim olur seçimde gelirsiniz yüzde 40-50 alırsınız. Referandum farklı bir olay, seçim çok çok farklı bir olay" şeklinde konuştu.

Referandumda milletin partisinden bağımsız olarak karar verdiğini ve referandum paketinin sorunlarını çözdüğünü düşündüğünde "Evet" oyunu kullandığını anlatan Erdoğan, "(Bu güven oyudur) falan bunlar hep politik yaklaşımlardır. Elma ile armudu birbirine karıştırmamak lazım" dedi.

***

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Anayasa değişikliği paketine ilişkin olarak, "Gizli bir oylama olduğu için bu oylama, bunu kanunlaştırıp, Meclis'ten çıkaracağız diye düşünüyorum, belki referanduma hiç fırsat vermeyecek şekilde bu iş Cumhurbaşkanımızın önüne gider diye düşünüyorum" dedi.

Erdoğan, "Ama milletimize gittiği zaman da zaten milletimize olan güvenimiz çok çok fazla, milletimizden bu konuda olur alacağımıza inanıyoruz" diye konuştu.

Erdoğan, ATV'de canlı yayında, gazetecilerin sorularını yanıtladı.

Erdoğan, "Siz, Anayasa değişiklik paketinin, açılımın kanallarını da genişleteceğine ilişkin bir değerlendirmeler de bulunmuştunuz. BDP'lilerin bu konudaki tereddütlerinin giderilebilmesi

açısından bu konuya açıklık getirebilir misiniz?" sorusuna, Meclis müzakerelerine girmeden önce, bütün siyasi partilerin dolaşıldığını, önerilerinin görüldüğünü ve bu önerilerin ciddi sayılabilecek bir kısmının da zaten şu andaki maddelerin içerisinde mevcut olduğu yanıtını verdi.

Bazı, önerilerin arasında kanunlarla düzenlenebilecek olanların da bulunduğunu ifade eden Başbakan Erdoğan, "Bunlar dedik, anayasa görüşmelerinden sonra yapılabilir. Bağımsızların bazı yaklaşımları oldu, DSP'nin bazı talepleri oldu. Barajlarla ilgili partilere yardım konusu vesaire...Bunların hepsini aramızda müzakere ettik, görüştük. Olabilecek olanı bu tasarının içerisine aldık. Tabi her talebe evet dediğiniz zaman, o zaman bizim varlık sebebimiz de ortadan kalkar. Çünkü bizim de bir parti olarak bir irademiz var, biz de bu irademizi ortaya koyuyoruz. Ama en geniş anlamda bir konsensüs burada gerçekleşsin istedik.

-YÜKSEK YARGI KURUMLARININ DA ÖNERİLERİNİ ALDIK"-

Örneğin, yüksek yargı kurumlarının da biz önerilerini aldık, bu önerilerin hepsi yanımda. Hani 'yok' diyorlar ya. 'Bize bir şey sormadılar' diyorlar ya. Hepsini, Adalet Bakanım ziyaretinde de daha öncesinde de kendileriyle görüştü. Ve bu talepleri aldı. Bu taleplerin hepsi dosyalar halinde yanımda var. Biz bunların hepsini, üç ayrı kurumlarıdır, Yargıtay'ın, Danıştay'ın, HSYK'nın bu çalışmalarımıza kattık. Bunlarla ilgili bu çalışmaların en az yüzde 70'i şu andaki kanun tasarımızın içerisinde yüksek yargının önerileri var en az. Fakat tabi 'yok' diyorlar. Aynen siyasi partilerin de, bu tür tekliflerini geçmişten bu yana, CHP'nin yaptığı anayasa çalışmaları var, diğer partilerin yaptığı çalışmalar var, STK'ların yaptığı çalışmalar var. Bütün bu çalışmaların masaya yatırılarak bir adeta bir ortalamasıdır. Şu andan itibaren çok daha farklı bir değişikliğe gidilmesi fevkalade bir hal olmadıktan sonra artık mümkün değil, bununla süreci devam ettireceğiz."

"Cumhurbaşkanının da bir açıklaması oldu, 'çoğulcu demokrasilerde anayasa değişiklikleri her zaman büyük konsensüslerle olmaz' TÜSİAD daha önce anayasa önerileri hazırlamış olmasına rağmen mevcut önerilere karşı çıktı. Yüksek yargı kurumlarından öneriler olmasına rağmen onların itirazları var. Bütün bunları bir arada düşündüğünüz zaman durumu nasıl değerlendiriyorsunuz? Bir YÖK maddesi eklemek gibi bir takım değişikliklere gitmek açısından görüşünüz ne düzeyde?" sorularına Erdoğan, 2007 yılında anayasa değişikliğini büyük çapta yapacak bir çalışmayı hazırladıklarını ancak, 2008 yılında parti kapatma olayı gündeme gelmesi dolayısıyla çalışmanın ertelendiğini söyledi.

Erdoğan, şöyle devam etti:

"Mecliste öyle şeyler, öyle bariyerler önümüze konuluyor ki bunlar bakıyorsunuz 'bir haftada, iki günde bitiririz' dediğimiz kanun görüşmeleri 3 hafta, bir ay sürüyor. Şimdi ise Anayasa ile ilgili böyle bir görüşmeler yapacağız kim bilir bu ne kadar sürecek? Bizim tasarımız kafamızda yol haritası olarak farklı ama Mecliste tartışmalar başladığı zaman nerelere varacak belli değil. Biz de kararlıyız, dedik ki 'her güne ortalama 4 madde gündeme koyalım ve bitene kadar bu işe devam edelim'. Bakalım ne kadar zamanda bunu bitireceğiz. Sıkıntı buradan biraz kaynaklanıyor. Ama YÖK'le ilgili olumlu olumsuz bir çok yaklaşımlar var bunu biliyoruz. Bunlar da gündeme getirilebilir, daha sonra bunları yine görüşebiliriz bunlara kapalı değiliz. Şu anda bu kanun teklifimizle, inşallah Meclis'te inanıyorum ki gizli bir oylama olduğu için bu oylama bunu kanunlaştırıp, Meclisten çıkaracağız diye düşünüyorum. Belki referanduma hiç fırsat vermeyecek şekilde bu iş Cumhurbaşkanımızın önüne gider diye düşünüyorum, iyi niyetimiz, temennimiz bu, ama milletimize gittiği zaman da zaten milletimize olan güvenimiz çok çok fazla, milletimizden bu konuda olur alacağımıza inanıyoruz."

-PARTİ KAPATMA-

"Parti kapatmalara ilişkin olarak 'Venedik Kriterlerini niye koymadınız?" sorusu üzerine Erdoğan, şunları kaydetti:

"Burada biz önce dedik bu süreci iyice zorlaştırmamız lazım. Diğerinde takdir yetkisi var. Çünkü şiddet de kime göre... Çünkü orada bu takdiri kullanacak olan kişilere göre şiddetin sınırı değişebilir. Vicdan meselesi, bakış meselesi değişiyor. Bu işi dedik ki, madem biz siyasetçiyiz... Mesela bir yargı üyesi suç işlediği zaman yargılanması kimin müsaadesinde? Tabi, yargıtay başkanlar kurulunun müsaadesine tabi. Aynı şekilde bakıyorsunuz Silahlı Kuvvetlerde birisinin suç işlemesi halinde yine orada onların müsaadesine tabi, müsaade olmadan yargılanmıyorsun. Madem ki siyasi partiler de demokratik hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır ve onun mensuplarından bu parlamento oluşuyor öyle ise burada da parlamento müsaade ettiği takdirde yargılama süreci başlasın, eğer müsaade etmiyorsa bu konuda bu süreç başlamasın. Ve bununla ilgili de öyle bir adil yaklaşım tarzı ortaya getirdi ki şu anda parlamentonun yüzde 65'ni biz temsil ediyoruz fakat yüzde 65 ile uyumlu bir yasa çıkarmıyoruz. 4 tane siyasi parti var 20 kişiden oluşacak bir heyet ve bu heyet üçte iki çoğunlukla kararı verdiği takdirde o parti yargılanabilecek."

Benzer uygulamaların bazı Avrupa Birliği ülkelerinde ve Japonyada bulunduğunu belirten Erdoğan, "Siyasetçi bir defa kendi ayağına kurşun sıkmıyor, diyor ki 'ben madem ki siyaset kurumuyum, anayasada da demokratik hayatın vazgeçilmez unsuruyuz. Buranın müsaadesi olmadan bir yargılama süreci başlamamalı, kendi kendini inkar olmamalı, bunun örnekleri Yargıtay'da var, Silahlı Kuvvetler de var'. Bu bunu kendi programımıza içerisine de daha önce koyduk. bu tür yargılamalarda... Dokunulmazlık hep konuşulmuştur. 'Gelin A'den Z'ye herkesin dokunulmazlıkları kaldırılınsın' dedik ona yanaşmadılar, yanaşmadılar."

-LAİKLİK TANIMI-

"Bu mini diyebileceğimiz Anayasa Değişiklik Paketi, Türkiye'nin gerilimlerini bir ölçüde olsun azaltılabilecek mi? Siz yeterli konsensüs olursa 2012 den itibaren daha kapsamlı bir anayasa değişikliği yapacağınızı ifade etmiştiniz. Sami Selçuk 'Cumhuriyet, çağcıl demokrasi ve Türkiye'nin dönüşümü' isimli çalışmasına şöyle diyor; Atatürk'ün 1930'ların başındaki bir öngörüsünü veya hayalini şey yapıyor 'Öyle bir demokrasi istiyorum ki Türkiye'de hilafeti savunanlar dahi seçime girebilmeli' diye. Böyle bir demokrasiyi, biz hayatta iken görebilecek miyiz?" şeklindeki soru üzerine şunları söyledi:

"Bu Sami beyin (Yargıtay Onursal Başkanı Sami Selçuk) düşüncesidir, biz ona da saygı duyarız, ayrı bir konu. Burada biz ülke genelinde azami ölçüde bir konsensüs ararız. Yani azami ölçüde bir konsensüs neyi getiriyorsa biz ona farklı bir şekilde inanır ve o istikamette hareket etmeyi kendimiz için yolu olarak seçeriz. Eğer, biz ülkemizde 'egemenlik kayıtsız şartsız milletindir' diyorsak. O zaman milletin azami kanaati hangi istikamete ise biz o istikamette hareket edelim. bakın şu anda sayın Selçuk, buradan böyle bir yaklaşım yapıyor ama biz şimdi laikliği Türkiye'de belli bir standarda oturtabildik mi? Anglosakson yaklaşımla bir laiklik tanımı var, batılı anlamada bir laiklik tanımı var. Türkiye'de farklı bir laiklik yaklaşımı, tanımı var. Örneğin biz 82 Anayasası'ndaki laiklik tanımını aldık programımıza koyduk ve bu laiklik tanımına göre de partimiz çalışmalarını bu güne kadar titizlikle sürdürüyor, yürütüyor. Ama az önce ifade ettiğim 2008 Martındaki olayda biz bununla buna rağmen suçlandık. Böyle bir şeyi kabul etmemiz zaten asla mümkün değil. Her yerde bu konuyu biz 82 anayasasının gerekçesindeki laiklik tanımı ile yürüttüğümüzü ifade ettik. Buna göre örgütlerimizi devamlı eğitiyoruz ama buna rağmen yine suçlanma durumunda kaldık. O bakımdan gerek demokrasi gerek cumhuriyet bu yaklaşımları bizim bir yere oturtmamız lazım bu henüz ülkemizde bir yere oturmuş değil. Sayın Selçuk'un bu bireysel kanaatidir ama bunun bulunduğu zemin acaba ülkemizde nerededir, ne kadardır. buna bakmamız lazım, bunun üzerinde çalışmamız lazım ve bu çalışmadan sonra bu hususta da bir şeyler yapılabilir, bazı adımlara atılabilir. Ama milletin rotası ne ise biz o rotaya girelim diyoruz, aydınlarımızın bu konulardaki kanaatlerini değerlendirelim, STK'ların kanaatlerini değerlendirelim, ona göre bir adım atarsak çok daha isabetli olur."